

**Uchwała Nr XXXIV/202/2014
Rady Gminy w Legnickim Polu
z dnia 27 marca 2014r.**

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Legnickie Pole na lata 2014 – 2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013r poz.594 z późn. zm.) oraz z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r poz. 182 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§1.

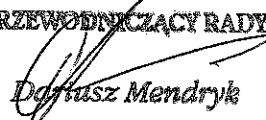
Przyjmuje się do realizacji na lata 2014 – 2020 Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Legnickie Pole, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Legnickie Pole.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2014r.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Dariusz Mendryk

**Załącznik do uchwały Nr XXXIV/202/2014
Rady Gminy Legnickie Pole**

z dnia 27 marca 2014r.

Wstęp

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Legnickie Pole na lata 2014 -2020 jest długookresowym dokumentem planistycznym uwzględniającym program pomocy społecznej i projekty, które zostały przyjęte do realizacji, bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Strategia uwzględnia w szczególności programy pomocy społecznej, które mają na celu wspieranie grup szczególnego ryzyka prowadząc do ich integracji. Przygotowanie strategii miało na celu stworzenie podstaw metodycznych i merytorycznych dla realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych. Dokument ten ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców Gminy Legnickie Pole, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pozostających na marginesie życia społecznego.

Obowiązek opracowania strategii wynika z art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r. poz. 182 ze zm.), stanowiącym, że „ do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Niniejsza strategia ma stanowić podstawę do realizacji wzorców interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy ocenionych negatywnie zjawisk występujących na terenie Gminy Legnickie Pole. Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest nie tylko koniecznością wynikającą z obowiązku nałożonego Ustawą o Pomocy Społecznej, ale i nieodzowną potrzebą do spójnej i efektywnej pracy z osobami będącymi klientami systemu pomocy społecznej.

Po okresie realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2013 nadszedł czas na wytyczenie nowych kierunków i zadań służących zmniejszeniu negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie naszej gminy. Konieczne jest określenie celów i kierunków działania na najbliższe lata. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 w Gminie Legnickie Pole zorientowana jest na rozszerzenie form pracy socjalnej, współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej. Niniejsza strategia opracowana została w oparciu o dane statystyczne uzyskane między innymi od Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy, Urzędu Gminy Legnickie Pole, Gminnemu Ośrodku Kultury i Sportu w Legnickim Polu

Zespole Szkół w Legnickim Polu, oraz w oparciu o dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy w Legnickim Polu. Diagnoza problemów społecznych Gminy Legnickie Pole została przeprowadzona na podstawie materiałów, analiz statystycznych zgromadzonych i opracowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu oraz instytucje współpracujące z Ośrodkiem działających w obszarze pomocy rodzinie i dziecku. Po dokonaniu diagnozy problemów społecznych występujących na terenie Gminy wyodrębniono obszar strategiczne, wokół których koncentrowały się działania podmiotów uczestniczących w opracowaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Legnickie Pole na lata 2014-2020 zawiera opis i diagnozę problemów społecznych, a także dostępność do usług publicznych zakończonych analizą SWOT.

Diagnoza strategii była podstawą do sformułowania wizji, która realizowana będzie w oparciu o cele strategiczne, cele operacyjne i działania.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Legnickie Pole jest kontynuacją dokumentu sporządzonego na lata 2009 – 2013 jest zgodna z założeniami polityki państwa, ustaw kompetencyjnych nakładających na organy administracji rządowej i

następnie ufundować kościół, którego ołtarz znajdował się dokładnie w miejscu gdzie spoczywało bezgłowe ciało księcia. Opiekę nad kościołem powierzyła benedyktynom przybyłym z czeskich Opatowic. Pierwsi osadnicy świeccy, którzy zamieszkali na terenie dzisiejszego Legnickiego Pola przybyli tu ok. 1270 roku.

W czasie reformacji Legnickie Pole przeszło w ręce protestantów. Wojna trzydziestoletnia, która spustoszyła Śląsk w latach 1618-1648 nie ominęła Legnickiego Pola, wieś uległa spaleniowi przez oddział szwedzkich rajtarów. Z początkiem XVIII wieku dobra były poważnie zadłużone. Othmar Zinke (opat klasztoru benedyktynów w Brzeźnowie) wykorzystał okazję by odzyskać utracone dobra, wykupił je. Legnickie Pole ponownie przeszło, więc w ręce Benedyktynów (13.12.1703r.). W 1723 roku rozpoczęto prace nad budową budynków klasztornych. Prace przebiegały w zawrotnym jak na owe czasy tempie, tak, że już w 1733 zostały ukończone. Niedane jednak było Benedyktynom długo pozostać w polskich dobrach. W wyniku podboju Śląska przez Fryderyka II w 1741 r. Legnickie Pole znalazło się w obrębie militarystycznej monarchii pruskiej. Ostatecznie decyzja rządu pruskiego z 1810 roku o sekularyzacji dóbr zakonnych przypieczętowała powolny proces upadku klasztoru. W dwa lata po sekularyzacji Legnickie Pole przeszło w ręce prywatne. Jednocześnie jednak funkcje miejscowości, a zwłaszcza zabudowań poklasztornych zaczynają ewaluować w sposób dość znamieny dla stosunków pruskich. Dawny ośrodek życia religijnego i umysłowego zostaje przekształcony w kuźnię militarystyki. W 1761r. zatrzymał się tu sam Król Fryderyk II.

W 1813 r. rozegrała się w pobliżu Legnickiego Pola sławna bitwa nad Kaczawą, (której dowódca generał Gebhard Lebrecht Blücher otrzymał za swe zasługi tytuł księcia von Wahlstatt). W latach 1828 i 1835 odbyły się tutaj wielkie manewry królewskie. W 1836 r. postanowiono zlokalizować tu nowo utworzony korpus kadetów. Na potrzeby korpusu przystąpiono do rozbudowy zabudowań klasztornych (autorem projektu był Karol Fryderyk Schinkel). W latach 1894-1898 w związku z powiększeniem stanu liczebności armii pruskiej ponownie przebudowano zabudowania klasztorne. Mieścił się tu korpus kadetów, w którego szeregach wychowywał się m.in. w latach 1859-1863 Paul von Hindenburg, przyszły feldmarszałek i premier Rzeszy. W związku z demilitaryzacją ówczesnych Niemiec po traktacie wersalskim korpus został przekształcony w cywilny zakład wychowawczy. W 1933 r. w Legnickim Polu utworzono hitlerowską szkołę polityczną. W czasie ostatniej wojny w zabytkowych murach poklasztornych zlokalizowany był obóz jeniecki Oflag VIII f, w którym więziono oficerów francuskich, jugosłowiańskich i radzieckich.

Obecnie kościół św. Jadwigi jest kościołem parafialnym (Parafia Rzymsko-Katolicka). W dawnym kościele p.w. św. Trójcy mieści się (od 1960 roku) Muzeum Bitwy Legnickiej. Budynki klasztorne, po kilkakrotnej zmianie użytkownika, przejęło ostatecznie ministerstwo zdrowia - mieści się tu Dom Pomocy Społecznej. Legnickie Pole natomiast to miejscowość coraz częściej odwiedzana przez turystów, głównie ze względu na historyczny epizod roku 1241 ora wspaniałe zabytki, zaliczany do najlepszej światowej klasy. To także siedziba Urzędu Gminy.

W skład Gminy Legnickie Pole wchodzi 17 sołectw:

Tabela nr 1 – Wykaz sołectw

L.p.	Sołectwo	L.p.	Sołectwo
1.	Bartoszków	10.	Lubień
2.	Biskupice	11.	Mąkolice
3.	Czarnków	12.	Mikołajowice
4.	Gniewomierz	13.	Nowa Wieś Legnicka
5.	Kojszków	14.	Ogonowice
6.	Koskowice	15.	Raczkowa
7.	Kłębanowice	16.	Strachowice

8.	Księginice	17.	Taczalin
9.	Legnickie Pole		

2. Sytuacja demograficzna.

Według stanu na koniec 2013 roku gmina Legnickie Pole liczyła 5000 mieszkańców. W strukturze demograficznej na koniec 2008 roku dominują osoby powyżej 70 lat oraz osoby w przedziale wiekowym 50-54 lata oraz 45-49 lat. Najmniej liczną grupę wiekową stanowią dzieci w wieku od 5 do 9 lat, od 10 do 14 lat oraz dzieci w wieku do 4 lat. W strukturze płciowej przeważa liczba kobiet (52,9%) a współczynnik feminizacji od kilku lat utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi 121.

Tabela nr 2 - Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Legnickie Pole (zameldowanie na pobyt stały i czasowy) wg stanu na dzień 31.12.2013r.

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	
		Pobyt stały	Pobyt czasowy
1	Bartoszków	262	7
2	Biskupice	55	-
3	Czarnków	54	-
4	Gniewomierz	476	5
5	Psary	22	-
6	Kłębanowice	141	2
7	Kojszków	58	4
8	Mąkolice	65	1
9	Koskowice	445	12
10	Księginice	211	5

GINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

11	Legnickie Pole	1326 - w tym Dom Pomocy Społecznej w Legnickim Polu 421 osób	33 - w tym Dom Pomocy Społecznej w Legnickim Polu - 15 osób
12	Lubień	111	2
13	Mikołajowice	368	11
14	Nowa Wieś Legnicka	619	10
15	Ogonowice	139	3
16	Raczkowa	286	2
17	Strachowice	30	4
18	Taczalin	332	4
	RAZEM:	5000	105

3. Rynek pracy i bezrobocie

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989 -1990 doprowadziły do tego , że Polska dołączyła do krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało pojawienie się zjawiska bezrobocia. Jest to zjawisko społeczne, polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia. Stan ten spowodowany jest brakiem równowagi pomiędzy popytem na pracę a podażą. W Polsce stało się kwestią społeczną, świadczy o tym dynamika, skala i struktura zjawiska.

Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itd., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna. Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Zadania w tej sferze koncentrują się również wokół problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy . Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny także zachęcać do podjęcia zatrudnienia.

Tabela nr 3 – Liczba bezrobotnych ze względu na wykształcenie w Gminie Legnickie Pole

Wykształcenie	2009	2010	2011	2012	2013
Wyższe	293	277	482	536	422
Policealne i Średnie zawodowe	457	635	700	606	577
Średnie ogólnokształcące	208	294	325	332	307
Zasadnicze zawodowe	651	699	847	987	966
Gimnazjalne i poniżej	404	749	947	1068	804

Liczba bezrobotnych w gminie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Legnicy wyniosła na koniec 2013 roku 181 osób, w tym 82 osoby to kobiety.

4. Pomoc społeczna

Potrzebę udzielania pomocy społecznej tworzą czynniki wynikające z bezrobocia, ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, wielodzietności, rodzin niepełnych, patologii (przemoc w rodzinie, alkoholizm itp.), długotrwałej choroby, niepełnosprawności czy starości. Powody te niejednokrotnie są zbieżne, poza tym często towarzyszy im niski poziom wykształcenia czy też niewielkie dochody. Rodziny będące w trudnej sytuacji materialno - finansowej niejednokrotnie minimalizują swoje potrzeby i zrównują z poziomem dochodów. Taka sytuacja sprawia, iż zwiększa się bezradność, bierność tych rodzin, znika poczucie odpowiedzialności za swój los i bliskich, a niekiedy dochodzi do uzależnienia od pomocy społecznej.

Pomoc społeczna już z założenia powinna wspierać te osoby i rodziny, które same nie są w stanie poradzić sobie z trudną sytuacją życiową, w jakiej się znalazły. Przez trudną sytuację życiową rozumiemy nie tylko trudną sytuację materialną, ubóstwo, ale również szereg innych wyżej wymienionych czynników uniemożliwiających osobom i rodzinom zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych i samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie.

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im przebywania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Do głównych zadań, jakie powinna wypełniać gmina należy udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnej odzieży. W ramach zadań zleconych gminie w dziedzinie pomocy społecznej udziela się pomocy w formie: zasiłków okresowych, zasiłków stałych, natomiast do zadań własnych należą: zasiłki celowe, dożywianie w szkole.

Pomoc udzielana przez GOPS nie polega wyłącznie na pomocy materialnej, ale też na świadczeniu usług opiekuńczych, pracy socjalnej, poradnictwa (w szczególności prawnego czy zawodowego), pomocy w poszukiwaniu pracy, w załatwianiu różnego rodzaju spraw urzędowych, bytowych oraz w utrzymywaniu kontaktów z otoczeniem.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Gminy obowiązek świadczenia pomocy społecznej mieszkańcom, którzy tego potrzebują, powyższa pomoc polega w szczególności na: przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozpoznanych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Pod względem przedmiotowym pomoc społeczna została podzielona na kilka kategorii.

Ustawodawca wyodrębnił 6 najbardziej doniosłych kierunków działania pomocy społecznej zastrzegając, że nie tworzą one zamkniętego katalogu.

Nie bez przyczyny na pierwszym miejscu sfer działania pomocy społecznej wymieniono przyznawanie i wypłatę świadczeń przewidzianych ustawą. Potocznie pomoc społeczna kojarzona jest właśnie z taką działalnością, a udzielanie wsparcia poprzez różnego rodzaju świadczenia jest podstawową funkcją pomocy społecznej. Określone w punkcie 1 przyznawanie i wypłacanie świadczeń należy rozumieć jako ustalenie uprawnień do świadczeń, w tym prowadzenie postępowania administracyjnego i wydawania decyzji.

Praca socjalna jest świadczeniem niepieniężnym, w związku z tym wymienienie jej w osobnym punkcie może wydawać się zbędnym powtórzeniem. Niemniej poprzez takie wyodrębnienie ustawodawca wskazuje rangę tego świadczenia w systemie pomocy społecznej. Komentowana ustawa definiuje pracę socjalną jako działalność zawodową, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi (art. 6 pkt. 12). Znaczenie pracy socjalnej w

pomocy społecznej jest nie do przecenienia. Odgrywa ona doniosłą rolę w aktywizacji świadczeniobiorców, udzielaniu tzw. pomocy do samopomocy i kształtowaniu odpowiedzialnych postaw społecznych. Literatura wskazuje, że umieszczenie pracy socjalnej w podstawowym katalogu zadań pomocy społecznej jest przejawem troski ustawodawcy o realizację tej formy pomocy w ramach planowanych działań systemowych.

Kolejną sferą działania pomocy społecznej jest prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej. Należy przez to rozumieć przede wszystkim zakładanie i utrzymywanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, a także wspieranie (zwłaszcza finansowe) placówek realizujących zadania socjalne prowadzone przez inne podmioty niepubliczne.

Pomoc społeczna zajmuje się również analizą i oceną zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia. Prowadzenie analizy i oceny tych zjawisk ma na celu monitorowanie już występujących takich jak między innymi bezrobocie, ubóstwo, bezdomność, jak również uchwycenie nowych sytuacji społecznych, które będą negatywnie wpływać na lokalną wspólnotę. Wychwycenie takich sytuacji pozwoli na opracowanie działań zmierzających do zminimalizowania negatywnych konsekwencji związanych z ich występowaniem w szczególności poprzez opracowanie nowych rozwiązań prawnych, jak również podjęcie działań zmierzających do rozbudowy infrastruktury socjalnej. Zauważyć należy, że natężenie sytuacji powodujących zapotrzebowanie na świadczenia zależy od wielu różnych czynników, a zagrożenia poszczególnymi zjawiskami nie są jednakowe dla wszystkich gmin, powiatów czy województw. Dlatego zjawiska te powinny być poddane badaniom i ocenie w celu ich łagodzenia czy przeciwdziałania im. Ważne jest tzw. rozpoznanie wieloaspektowe, a mianowicie: problemowe (np. poznanie problematyki przemocy w rodzinie), terenowe (np. ustalenie rozmiarów bezdomności na danym terenie), osobowe (np. pozyskanie wiadomości o osobach potrzebujących wsparcia). Realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych powinna być następstwem poprzedniej kategorii zadań. Istotne jest, by działania pomocy społecznej uwzględniały doniosłe problemy społeczne danego regionu.

Ostatnim z podstawowych kierunków działania pomocy społecznej jest rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Zadanie to stawia przed

organami wymóg innowacyjności i kreatywności. Pomoc społeczna nie powinna ograniczać się tylko do form zaproponowanych przez ustawodawcę.

Ważnym zadaniem pomocy jest umiejętne zidentyfikowanie potrzeb społecznych. Można je utożsamiać z potrzebami ludzkimi rozumianymi jako stan pewnego braku. Przyjmuje się, że potrzeba reprezentuje pewną siłę, która organizuje percepcję, myślenie, działanie po to, by przekształcić istniejący stan rzeczy, odbierany jako niezadowolający, w stan satysfakcjonujący człowieka w sferze biologicznej, psychicznej i duchowej.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- 2) sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej,
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości

- uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
  - 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
  - 10) praca socjalna,
  - 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
  - 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
  - 13) dożywianie dzieci,
  - 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
  - 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańcy gminy w tym domu,
  - 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu zakładu karnego,
  - 17) sporządzenie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
  - 18) utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
  - 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
  - 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Ponadto do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznania potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów ośłonowych,
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Zadania z zakresu pomocy społecznej zostały podzielone na kilka kategorii. W pierwszej kolejności można wymienić zadania rządowe i samorządowe, co nie oznacza ich odpowiedniego przyporządkowania organom administracji rządowej i samorządowej. Zadania z zakresu administracji rządowej wykonują również samorządy terytorialne. Zadania samorządu terytorialnego zostały skonkretyzowane przyporządkowane poszczególnym jednostkom samorządowym, a zatem wyróżnia się zadania: gminy, powiatu i województwa. W ramach zadań samorządowych można dokonywać dalszych podziałów. I tak zadania powiatu i gminy podzielono na własne i zlecone z zakresu administracji rządowej. Zadaniem własnym są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej (art. 166 ust. 1 Konstytucji). Samorząd wykonuje je w imieniu własnym i interesie lokalnym. Co do zasady, środki na ich realizację pochodzą z dochodów własnych samorządu lub z subwencji. W ramach zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej ustawodawca wyróżnia zadania obowiązkowe, co nawiązuje do podziału zadań na obligatoryjne i fakultatywne.

Zgodnie z zasadą pomocniczości zadania gmin w zakresie pomocy społecznej zostały najbardziej rozbudowane. To właśnie gminy są najmniejszymi jednostkami podziału terytorialnego państwa i to one znajdują się najbliżej potrzebujących. Zgodnie z art. 6 ustawy o samorządzie gminnym do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.

Nadrzędnym celem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Artykuł 7 ust. 1 o samorządzie gminnym stanowi, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań w własnych gminy i obejmuje m.in. sprawy pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych. Konkretność usług związanych realizacją praw podmiotowych w zakresie pomocy społecznej nie oznacza, że zaspokojenie w ten sposób potrzeby mają charakter potrzeb zbiorowych. Taką sytuację określa się jako zaspokajanie potrzeb zbiorowych na drodze świadczeń jednostkowych, do których zobowiązana jest władza samorządowa.

Rola gminy w realizacji zadań pomocy społecznej jest szczególna. W praktyce indywidualne i zbiorowe potrzeby wspólnoty mieszkańców pojawiają się i są zaspokajane przede wszystkim w środowisku lokalnym. Na szczeblu gminy pomoc społeczna kierowana jest wprost do osób najbardziej potrzebujących. Skupia się ona na doraźnym rozwiązywaniu konkretnych problemów. Gmina jako niewielka społeczność ma możliwość zidentyfikowania na takim poziomie osoby potrzebujące wsparcia. W taki sposób pomoc staje się bardziej efektywna oraz trafia do tych, którzy jej najbardziej potrzebują. Najbardziej rozległy jest katalog obowiązkowych zadań własnych gminy. Można je sklasyfikować w kilku grupach. Będą to zadania dotyczące:

- zapewnienie podstaw egzystencji
- przyznawania zasiłków
- prowadzenia pracy socjalnej
- utrzymanie infrastruktury socjalno- technicznej
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych
- ochrony dziecka i rodziny
- planowania i sprawozdawczości
- opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

Do pierwszej kategorii zadań należy zaliczyć te, które stanowią absolutne minimum ludzkiego bytowania, a więc jedzenie, ubranie, schronienie. Gmina jest zobowiązana zapewnić ubranie, jeden gorący posiłek i miejsce do spania każdej osobie tego pozbawionej. Do tej grupy zadań można jeszcze dołączyć obowiązek sprawienia pogrzebu, dotyczy to również osób bezdomnych a także dożywianie dzieci.

Kolejna grupa zadań obejmuje przyznawanie i wypłacanie zasiłków: okresowych, celowych, celowych na pokrycie kosztów wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym i innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, zasiłków stałych oraz opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zadaniem obowiązkowym jest również przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego.

W ramach utrzymania infrastruktury socjalno-technicznej należy wymienić: prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu, utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej oraz zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Gminy zobowiązane są ponadto do organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, oraz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Gminy zostały również zobligowane do określonych działań planistycznych, programowych i sprawozdawczych. Opracowują i realizują gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i

rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Do obowiązkowych zadań własnych gminy ustawodawca zaliczył również opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Świadczenie to jest wykonane na rzecz osoby rezygnującej z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej i osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chory, członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem.

Należy zaznaczyć, że aktualnie obowiązkiem gminy jest udzielanie wsparcia osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Gmina ma tu do dyspozycji w szczególności takie świadczenia jak: praca socjalna, mieszkanie chronione, zasiłek celowy oraz pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie. Warto dodać, że przed nowelizacją ustawy z lutego 2007r. omawiane zadanie realizowały powiaty. Aktualnie powiat udziela wsparcia osobom opuszczającym zakłady poprawcze. Pomoc obejmuje świadczenia pieniężne na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki oraz świadczenia niepieniężne takie jak: pomoc w znalezieniu zatrudnienia, uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz pomoc rzeczową na zagospodarowanie. Powyższe zadania wyrażają pewne minimum bezpieczeństwa socjalnego, które musi zapewnić swoim członkom najmniejsza wspólnota samorządowa. Ich wykonanie jest obowiązkiem gminy, musi ona również przeznaczyć na ten cel własne środki. Wypada zaznaczyć, że niektóre z zadań współfinansowane są przez samych świadczeniobiorców lub ich rodziny (np. pobyt w domu pomocy społecznej).

W art. 17 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej wymienione zostały kolejne zadania własne, lecz nie są obowiązkowe. Ich realizacja w dużej mierze zależy od finansowanych możliwości gminy i powinna być dostosowana do lokalnych potrzeb. Można dodać, że spośród trzech kategorii zadań gminy z zakresu pomocy społecznej najgorzej wypada realizacja zadań własnych nieobowiązkowych, ponieważ często nie wystarcza już na nie środków.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekonomiczną,
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowej domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom,
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielenie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Środki na realizację i obsługę zadań, o których mowa w pkt. 2, zapewnia budżet państwa.

W przypadku uzasadnionych potrzeb państwa, ustawa może zlecić jednostkom samorządu terytorialnego wykonywanie określonych zadań publicznych. Tryb przekazywania i sposób wykonywania zadań zleconych wymaga regulacji ustawowej (art. 166 ust. 2 Konstytucji). Oznacza to, że można uszczuplić zadania i kompetencje administracji rządowej, jednocześnie nie mogąc odejmować ich administracji samorządowej.

Zadania zlecone jednostki samorządu terytorialnego wykonują w imieniu i na rzecz podmiotu zlecającego, który zajmuje się również finansowaniem zadań. Środki finansowe na ten cel pochodzą z budżetu państwa i są przekazywane w formie dotacji. Cechą różniącą zadania

zlecone od zadań własnych jest również sposób ich przekazywania samorządowi. Zadania własne samorząd otrzymuje na zasadzie decentralizacji, zlecone – poprzez dekoncentrację. Warto dodać, że zadania zlecone można podzielić na dwie kategorie. Za kryterium podziału przyjmuje się formę zlecenia wykonania zadania. Możliwe jest wykonanie zadania zleconego przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie ustawy bądź zawartego porozumienia. W przypadku zadań zleconych wykonywanych przez samorząd terytorialny nie może być mowy o różnicowaniu ich na zadania dobrowolne i obowiązkowe. Pewien element dobrowolności występuje jedynie w przypadku zawarcia porozumienia w sprawie wykonania zadań z zakresu administracji rządowej.

Artykuł 18 Ustawy wylicza taksatywnie zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Do gmin należy realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, których celem jest ochrona poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia. Zmiany w ustawie o pomocy społecznej nałożyły na gminy obowiązek udzielania wsparcia cudzoziemcom będącym ofiarami handlu ludźmi. Ze świadczeń wymienionych w art. 5a, gmin nie dotyczy jedynie organizowanie pomocy w formie interwencji kryzysowej, ponieważ świadczenie to mieści się w kategorii zadań powiatu. Najmniejsze jednostki samorządowe są w tym przypadku zobowiązane do udzielania świadczeń związanych z minimum egzystencji (schronienie, posiłek, ubranie) oraz zasiłków celowych.

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wyznaczają konkretne obowiązki gmin, dotyczące pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Gminy muszą świadczyć dla nich specjalistyczne usługi opiekuńcze (w miejscu zamieszkania) oraz prowadzić środowiskowe domy samopomocy. Warto zauważyć, że zadania w tej dziedzinie zostały podzielone między dwie lokalne jednostki samorządowe – gminę i powiat. Większa wspólnota lokalna została zobowiązana do prowadzenia ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wykonywanie przez gminę zadań zleconych powoduje, że posiada ona dwoisty charakter – wspólnoty samorządowej oraz jednostki wykonawczej administracji rządowej.

5. Obszary problemów objęte pracą socjalną zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej.

5.1 Ubóstwo.

Problem ubóstwa można określać w sposób absolutny lub względny (relatywny). Ubóstwo absolutne to takie, które uniemożliwia lub w istotny sposób utrudnia realizację podstawowych funkcji życiowych. Ubóstwo względne należy opisywać jako takie w którym zasoby w danym czasie spadają poniżej zasobów będących w dyspozycji przeciętnej jednostki lub rodziny w społeczeństwie do którego należą. W podejściu absolutnym ubogie są te gospodarstwa domowe, te osoby, które nie mają możliwości zaspokojenia potrzeb uznanych w danych warunkach za podstawowe.

Ubóstwo traktowane jest jako główna przyczyna sytuacji wymagających pomocy społecznej, jednakże nie jest samoistną przesłanką uzasadniającą przyznanie świadczenia pieniężnego ani świadczenia niepieniężnego. Pojęcie ubóstwa ma charakter względny, to co dla jednych jest ubóstwem, dla innych może uchodzić za dostatek. Mając powyższe na względzie potrzebna jest ocena i sprecyzowanie tego pojęcia. Ustawa o pomocy społecznej czyni to określając w art. 8 kryterium dochodowe. Wyróżnia przy tym jego rodzaje: kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej, kryterium dochodowe na osobę w rodzinie, kryterium dochodowe rodziny.

Ubóstwo powoduje doniosłe ujemne skutki społeczne. Zmniejsza ono popyt na towary, a przez to chłonność rynku, co działa hamująco na rozwój gospodarczy. Uniemożliwia lub znacznie utrudnia korzystanie ludzi ubogich z istniejących szans zdobycia wykształcenia i zachowania dobrego stanu zdrowia. Przyczynia się do wzrostu przestępczości, przede

wszystkim przestępstw przeciwko mieniu. Sprzyja rozwojowi patologii społecznych, takich jak narkomania i bezdomność.

Niedoskonałość systemów pomocy osobom i rodzinom ubogim może działać demoralizująco, zmniejszając motywację do zdobywania kwalifikacji zawodowych i do poszukiwania pracy. Ubóstwo reprodukuje się samodzielnie, ubodzy rodzą i wychowują dzieci skazane na pozostawanie w sferze ubóstwa. Z ubogich rekrutuje się warstwa ludzi, którzy zmuszeni są przyjmować pracę brudną, niebezpieczną i naruszającą godność ludzką. Ubodzy zmuszeni są przyjąć każde warunki wynagrodzenia, jakie im się oferuje.

Tabela nr 5 - Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa w latach 2011 – 2013r.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa			
ROK	2011	2012	2013
Liczba rodzin korzystających z pomocy	170	127	99
Liczba osób w rodzinie	310	278	197

5.2 Sieroctwo.

Pojęciem sieroctwa objęte jest sieroctwo biologiczne i społeczne. Pod pojęciem sieroctwa biologicznego należy rozumieć sytuację, gdy dziecko nie posiada obojga rodziców lub też jednego z nich, wówczas występuje półsieroctwo albo rodzina niepełna. Mianem sieroctwa społecznego określa się sytuację, gdy dziecko posiada rodziców biologicznych, jednakże rodzice zostali pozbawieni praw rodzicielskich stosownie do postanowień art. 11 k.r.o.

Głównym źródłem sieroctwa społecznego jest dezorganizacja rodziny, czyli niespełnienie przez nią prawidłowych funkcji wychowawczych i społecznych. Przyczyn mikro-społecznych wywołujących sieroctwo społeczne upatruje się w nieprawidłowym funkcjonowaniu podstawowych środowisk naturalnych, jakimi są: rodzina, szkoła, środowisko rówieśnicze. Za najbardziej znaczące jednak uznaje się zjawiska tkwiące w rodzinie. Sieroctwo społeczne obejmuje rozmaite sytuacje losowe. Najczęściej dziecko pozbawione jest właściwej opieki rodziców ze względu na ich uzależnienia, rozkład pożycia małżeńskiego, biedę, choroby psychiczne lub fizyczne. Duży procent osieroconych społecznie dzieci pochodzi z rozbitych rodzin - takich o niskim poziomie moralnym, kulturalnym i materialnym.

Makrospołeczną (tę która tkwi w samej rodzinie) przyczyną sieroctwa społecznego w rodzinie jest również długa nieobecność jej członka/członków na skutek odbywania kary pozbawienia wolności, co powoduje, m.in. brak dostatecznej opieki nad dzieckiem oraz niezaspokojenie wielu potrzeb jej członków.

Sieroctwo można podzielić również ze względu na źródła, na sieroctwo społeczne prawne, losowe, społeczne jako skutek dezintegracji rodziny oraz wynikające z odrzucenia.

Sierotą społeczną może być dziecko, które wychowuje się w pełnej rodzinie lub w czasowo niepełnej, która nie spełnia w sposób prawidłowy swoich funkcji, zaniedbuje dziecko, są dla niego zagrożeniem w sensie psychicznym, moralnym czy też fizycznym wskutek czego dziecko pozbawione jest należytej opieki.

Sieroctwo społeczne jest wskaźnikiem dezorganizacji rodziny, jednym ze zjawisk patologii społecznej. Sieroctwo społeczne jest jedną z najdotkliwszych przejawów, a zarazem skutków patologii rodziny zwłaszcza w zakresie nierealizowania funkcji opiekuńczych i wychowawczych.

Sierota naturalną dziecko staje się gwałtownie i nieodwracalnie w przeciwieństwie do sieroctwa społecznego, które jest procesem długotrwałym, rozwijającym się niekiedy przez lata wewnątrz rodziny.

Sieroctwo społeczne może zostać zmienione w przypadku przywrócenia rodzicom władzy rodzicielskiej, stosownie do postanowień art. 111 §2 k.r.o. Szczególną formą pomocy udzielanej z tego tytułu jest umieszczenie w pieczy zastępczej.

5.3 Bezdomność.

Osobą bezdomną w polskim porządku prawnym (art. 6 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004r.o pomocy społecznej) jest osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkaniowym w rozumieniu przepisów o ochronie lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Według materiałów rządowych, najczęstszymi powodami bezdomności są :

- 1) rozpad rodziny,
- 2) eksmisje,
- 3) powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania,
- 4) brak stałych dochodów,
- 5) przemoc w rodzinie,
- 6) brak tolerancji społecznej,
- 7) uzależnienia,
- 8) likwidacja hoteli pracowniczych,
- 9) opuszczenie domu dziecka,
- 10) powrót ze szpitala psychiatrycznego,
- 11) uchodźstwo.

W Polsce bezdomność stała się problemem społecznym przybierającym formę masową. Zapobieganie jego skutkom jest obowiązkiem nie tylko wyspecjalizowanych instytucji ale wszystkich obywateli. Wśród populacji osób bezdomnych wyraźnej zmianie ulega przekrój zawodowy i społeczny. Do placówek dla bezdomnych coraz częściej zgłaszają się osoby posiadające wykształcenie średnie i wyższe. Obniżeniu ulega wiek bezdomnych, w szczególności samotnych matek z dziećmi oraz narkomanów i nosicieli wirusa HIV.

Ze strony pracownika socjalnego bezdomny może oczekiwać pomocy m.in. w leczeniu uzależnień, uzyskaniu zatrudnienia, uzyskaniu konsultacji prawnej i psychologicznej. Osoba bezdomna objęta programem wychodzenia z bezdomności zostaje także objęta ubezpieczeniem zdrowotnym. Realizacja programu wychodzenia z bezdomności może być przerwana, jeśli zostanie stwierdzone uporczywe naruszanie przez osobę bezdomną postanowień programu, uniemożliwiające jego dalszą realizację, lub gdy opuści ona miejsce, w którym program jest realizowany, bez zgłoszenia tego pracownikowi socjalnemu.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc bezdomnym należy do zadań własnych gminy. Pomoc ta może mieć formę udzielenia schronienia, posiłku, ubrania, a także zasiłku celowego na leczenie. Bezdomność jest w chwili obecnej jednym z groźniejszych zjawisk patologii społecznej, ponieważ jego skala systematycznie rośnie; w Gminie Legnickie Pole nie stanowi jednak wyróżniającego się w znaczący sposób problemu społecznego, a świadczenia z tytułu bezdomności przyznawane są sporadycznie.

Osoby nie posiadające miejsca zamieszkania mogą liczyć na pomoc GOPS w znalezieniu konstruktywnego rozwiązania sytuacji, w której się znalazły.

Tabela nr 6 - Liczba świadczeń GOPS wypłacana w latach 2011 – 2013 z powodu bezdomności

Liczba świadczeń GOPS wypłacana w latach 2011 – 2013 z powodu bezdomności			
Rok	2011	2012	2013
Liczba rodzin korzystających z pomocy	7	6	9
Liczba osób w rodzinie 2	12	11	10

Z uwagi na narastający problem bezdomności na terenie całego kraju, z inicjatywy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w miesiącu lutym 2013r. przeprowadzona została ogólnopolska akcja liczenia bezdomnych. Określenie ich liczby miało pomóc gminom w podjęciu konkretnych działań związanych ze zjawiskiem bezdomności. Liczenie bezdomnych odbyło się również na terenie Gminy Legnickie Pole. Podczas, którego ustalono, że na terenie naszej gminy są 2 osoby bezdomne. Z wiedzy pracowników socjalnych wynika, iż liczba osób bezdomnych w 2013 to 5 osób, z czego 3 przebywają w schroniskach, a pozostałe 2 zamieszkują pustostany i nie wykazują chęci zmiany swojej sytuacji.

5.4 Bezrobocie.

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989 i 1990 doprowadziły do tego, że Polska dołączyła do grupy krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało ujawnienie się bezrobocia na szeroką skalę. Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Bezrobocie jest problemem złożony i różnie definiowanym. Szerszą kategorią jest pozostawanie bez pracy lub nieaktywność zawodowa. Są to kategorie szczególnie ważne z punktu widzenia opisu klientów pomocy społecznej oraz programów adresowanych do nich w ramach tego systemu. Stan ten spowodowany jest brakiem równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na pracę. W Polsce bezrobocie stało się kwestią społeczną, świadczy o tym przede wszystkim dynamika, skala i struktura tego zjawiska, jak i jego negatywne konsekwencje odczuwane coraz silniej.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004r. o „promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy” (Dz. U. Z 2008r. Nr 69 poz.415 z późn.zm) bezrobotny, oznacza osobę o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 1 i 2 lit. a-g lub lit. i, j, l, lub cudzoziemca - członka rodziny obywatela polskiego, niezatrudnioną i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

- ✓ ukończyła 18 rok życia;
- ✓ nie ukończyła 65 lat w przypadku kobiet i 67 lat w przypadku mężczyzn;
- ✓ aktualnie nie uczy się na żadnym szczeblu kształcenia lub nie została skierowana na szkolenie przez PUP;

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

- ✓ jest zameldowana lub pozostaje w Polsce legalnie lub jej pobyt może zostać zalegalizowany (azyl polityczny, karta stałego lub czasowego pobytu, obywatel UE).

Bezrobocie jest dotkliwe nie tylko dla osób pozostających bez pracy, lecz także dla ich rodzin. W funkcjonowaniu rodzin dotkniętych bezrobociem dochodzi do poważnych zakłóceń. Utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie napięć i konfliktów w rodzinie. Z drugiej strony, ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodzin prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia podstawowych potrzeb. Bezrobocie rodziców nie stwarza poczucia bezpieczeństwa u dzieci i negatywnie wpływa na ich dalszą edukację.

Skutkami bezrobocia dla większości ludzi bezrobotnych są: pogorszenie standardu życia, problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i politycznym. Towarzyszy temu dyskomfort psychiczny, polegający często na poczuciu bezsilności. Następstwem trudności finansowych jest pozbawienie możliwości nabywania dóbr, które są symbolem statusu, co prowadzi do obniżenia samooceny. Skutkiem bezrobocia może być również wzrost przestępczości i pogłębiający się niedostatek. Bezrobocie ma negatywne skutki dla społeczeństwa, są nimi:

- duże koszty świadczeń socjalnych, niewykorzystane zdolności do pracy bezrobotnych,
- poczucie zagrożenia utratą pracy ludzi zatrudnionych i zwiększenie się zjawisk niepożądanych (np. uzależnienia, przestępczość, samobójstwa, kradzieże, rozwody itp.).

Osoby bezrobotne na terenie Gminy Legnickie Pole mogą korzystać z różnych form pomocy finansowanych z Funduszu Pracy. Są to programy pasywne:

- 1) zasiłki dla bezrobotnych,
- 2) ubezpieczenia zdrowotne.

Programy aktywne:

- 1) pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,
- 2) szkolenie i przekwalifikowanie bezrobotnych oraz zasiłki szkoleniowe,
- 3) prace interwencyjne i roboty publiczne,
- 4) prace społecznie użyteczne,
- 5) przygotowanie zawodowe,
- 6) staże,
- 7) dotacje na tworzenie małych przedsiębiorstw,
- 8) refundacja stanowisk pracy dla pracodawców zatrudniających osoby bezrobotne.

Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale także powinny zachęcać do podjęcia zatrudnienia. Aby przełamać bariery utrudniające podjęcie zatrudnienia, 1 lutego 2009 roku weszła w życie ustawa z dnia 19 grudnia 2000 roku o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 6, poz.33). Ustawa ma na celu m. in. uporządkowanie wzajemnych relacji pomiędzy Powiatowymi Urzędami Pracy a ośrodkami pomocy społecznej. Zmieniony art. 50 ust. 2 ustawy stwierdza: „(...) bezrobotnym, będącym w szczególnej sytuacji na rynku pracy (są to bezrobotni do 25 roku życia, bezrobotni długotrwale, kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, bezrobotni powyżej 50 roku życia, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, bezrobotni którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli pracy, bezrobotni niepełnosprawni), korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w okresie 6 miesięcy do dnia utraty prawa do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania: powinien przedstawić propozycję zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych, zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych lub na wniosek ośrodka pomocy społecznej może skierować do uczestnictwa w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej lub uczestnictwa w

indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, o którym mowa w przepisach o zatrudnieniu socjalnym. Oznacza to, że dla wymienionych już powyżej „wspólnych klientów” przygotowano specjalne dwie ścieżki działań. Ścieżka pierwsza to samodzielne działanie Powiatowego Urzędu Pracy, który powinien podjąć wobec takiej osoby działanie aktywizacyjne. Ścieżka druga to nowo wprowadzona możliwość aktywizacji bezrobotnych klientów pomocy społecznej, dająca ośrodkowi pomocy społecznej prawo do zwrócenia się do Powiatowego Urzędu Pracy o skierowanie osoby bezrobotnej do projektu aktywizacyjnego (kontrakt socjalny, program). W przypadku skierowania – na wniosek ośrodka pomocy społecznej – osoby bezrobotnej w projektach o charakterze indywidualnym lub środowiskowym, Powiatowy Urząd Pracy oraz ośrodek pomocy społecznej są obowiązane informować się wzajemnie o planowanych działaniach wobec bezrobotnych, w trybie określonym w zawartym porozumieniu.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu to w głównej mierze rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na aktywne poszukiwanie zatrudnienia i pomocy w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego.

Tabela nr 7 – Rodziny korzystające z pomocy GOPS w latach 2011 – 2013 z powodu bezrobocia

Rodziny korzystające z pomocy GOPS w latach 2011 – 2013 z powodu bezrobocia			
Rok	2011	2012	2013
Liczba rodzin korzystających z pomocy	88	97	111
Liczba osób w rodzinach	237	233	278

5.5 Niepełnosprawność.

Niepełnosprawność jest stanem będącym efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego wynikającego z urazów, schorzeń lub zaburzeń rozwojowych powodujący znaczące ograniczenie możliwości wykonywania podstawowych czynności życiowych, tj. samoobsługa, przemieszczanie się, czynności manualne, orientacja w otoczeniu, zdolności komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego. Za osobę niepełnosprawną uznać należy „osobę, której stan fizyczny lub psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza albo uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z normami społecznymi i prawnymi”.

Przez osobę niepełnosprawną prawnie rozumie się osobę, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony. Osoba niepełnosprawna biologicznie to osoba nie posiadająca takiego orzeczenia, ale odczuwająca ograniczenie własnej sprawności w wykonywaniu podstawowych dla swojego wieku czynności.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych określa niepełnosprawność jako „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.”

Prawo do uzyskania pomocy, a także rozmiar udzielonej pomocy zależą od stopnia niepełnosprawności: znacznego, umiarkowanego lub lekkiego. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydają wojewódzkie i powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Na terenie Gminy Legnickie Pole orzeczenia takie wydaje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Legnicy. Orzeczenia o niepełnosprawności wydawane są także przez Komisję przy ZUS i KRUS.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się „osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji”. Natomiast umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się „osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych”. Osoby niepełnosprawne są statystycznie gorzej wykształcone, przejawiają mniejszą aktywność zawodową, a w konsekwencji częściej narażone są na ubóstwo i wykluczenie społeczne. Jednym z problemów osób niepełnosprawnych jest występowanie w ich środowisku znacznego bezrobocia. Głównymi problemami związanymi z bezrobociem niepełnosprawnych są:

- 1) niższa atrakcyjność osoby niepełnosprawnej na rynku pracy,
- 2) niedobór stanowisk pracy dla osób z niektórymi schorzeniami,
- 3) niskie wykształcenie i kwalifikacje.

Niepełnosprawność członka rodziny może prowadzić do pogorszenia kondycji finansowej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową. Sytuacja taka spowodowana jest dużymi wydatkami na leczenie i rehabilitację oraz inne świadczenia będące udziałem rodzin. Dlatego też rodziny takie często zwracają się o pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Legnickim Polu. Niepełnosprawność jest jedną z najczęściej występujących przesłanek na terenie Gminy Legnickie Pole, z powodu której udzielana jest pomoc przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu. Osoby niepełnosprawne stanowią zróżnicowaną grupę jeśli chodzi o stopień i rodzaj niepełnosprawności, co powoduje konieczność indywidualizowania i różnicowania pomocy adresowanej do tych osób.

Tabela nr 8 - Rodziny korzystające z pomocy GOPS w latach 2011 – 2013 z tytułu niepełnosprawności.

Rodziny korzystające z pomocy GOPS w latach 2011 – 2013 z tytułu niepełnosprawności.			
Rok	2011	2012	2013
Liczba rodzin korzystających z pomocy	121	79	64
Liczba osób w rodzinach	184	139	117

5.6 Długotrwała lub ciężka choroba.

Zły stan zdrowia jest jedną z najczęstszych przyczyn udzielania pomocy przez ośrodki pomocy społecznej. Długotrwała lub ciężka choroba jako przesłanka do udzielenia pomocy nie jest ściśle zdefiniowana przez ustawodawcę. Pojęcie długotrwałej choroby wydaje się, że będzie się odnosiło do chorób, których leczenie wymaga procesu trwającego w czasie, w wielu przypadkach wyleczenie nie będzie możliwe, a jedynie zminimalizowanie występujących objawów. Do stwierdzenia występowania powyższej okoliczności będą uprawnieni lekarze, którzy wystawiają zaświadczenia o długotrwałej chorobie.

Osoby przewlekłe lub ciężko chore spotykają się z podobnymi problemami jak osoby niepełnosprawne, ponieważ często nie są w stanie aktywnie uczestniczyć w tzw. normalnym życiu. Borykają się również z: bezrobociem, utrudnieniami w dostępie do specjalistycznej opieki medycznej, czy kosztownością procesu leczenia. W chwili obecnej problemem są również tzw. choroby cywilizacyjne, dotyczące najczęściej ludzi młodych i w średnim wieku. Ciężka, długotrwała choroba wiąże się z ponoszeniem wysokich kosztów leczenia, rehabilitacji czy też kosztów związanych z zakupem artykułów spożywczych wymaganych

przy zalecanej diecie. Osoby, których dotyka długotrwała lub ciężka choroba mają często ograniczone możliwości znalezienia pracy. Sprawy te mają zasadniczy wpływ na sytuację materialną rodzin osób chorych, dlatego też często stają się oni klientami GOPS.

Tabela nr 9 - Rodziny korzystające z pomocy GOPS w latach 2011 – 2013 z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Rodziny korzystające z pomocy GOPS w latach 2011 – 2013 z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby			
Rok	2011	2012	2013
Liczba rodzin korzystających z pomocy	171	121	121
Liczba osób w rodzinach	162	228	242

5.7 Przemoc w rodzinie.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są (lub powinni być) wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członów rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegano jej jako poważnego naruszenia norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. Obecnie przemoc w rodzinie definiowana jest na podstawie art. 2 Ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Dz.U. z 2005 r. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.

Zgodnie z którym przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, dziecko, rodzic, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), również innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc powszechnie traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki przyczyniający się do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Przemoc wykracza poza społeczne zasady wzajemnych relacji, upokarza, wywołuje cierpienie, rodząc tym samy nienawiść i pragnienie odwetu.

Przemoc w rodzinie posiada następujące cechy:

- 1) jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- 2) siły są rozłożone nierównomiernie – w relacji jedna strona ma przewagę nad drugą. Sprawca jest silniejszy a ofiara słabsza,

- 3) narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- 4) jest przyczyną cierpienia i bólu – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

- a) przemoc fizyczna – bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, ale także używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawanie bólu;
- b) przemoc psychiczna – sprawowanie przez sprawcę przemocy psychicznej kontroli nad ofiarą, np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów, mówienie kobiecie że jest do niczego, że jest brzydka, głupia, chora psychicznie, że bez sprawcy sobie nie poradzi;
- c) przemoc seksualna – zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także wymuszanie współżycia w nieakceptowanej formie. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia udzielenie im pomocy;
- d) przemoc finansowa (ekonomiczna) – np. utrzymanie ofiary w całkowitej zależności finansowej od sprawcy, zakazywanie jej pracy zawodowej, nie dawanie wystarczającej ilości pieniędzy na prowadzenie domu;
- e) zaniedbanie – to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie jest przesłanką uzasadniającą udzielenie pomocy zarówno pieniężnej, jak i niepieniężnej. Odgrywa ona szczególną funkcję w ramach świadczeń niepieniężnych ukierunkowanych na zaspokojenie potrzeb dziecka.

5.8 Ochrona macierzyństwa lub wielodzietność.

Negatywne skutki trwających w dalszym ciągu w Polsce przemian ekonomiczno – społecznych dotyczą zwłaszcza rodziny wielodzietnej. Zbyt wiele z takich rodzin żyje w ubóstwie, bo wielu członków takich rodzin dotknęła plaga bezrobocia, bądź też jest nią zagrożonych. Badania wykazały związek między liczbą dzieci i poziomem wykształcenia rodziców, a warunkami funkcjonowania rodziny oraz poziomem zaspokajania potrzeb. System pomocy społecznej pełni funkcje profilaktyczne, bowiem zgodnie z przepisami ustawy ma zapobiegać pojawianiu się trudnych sytuacji, których osoby i rodziny nie mogą przezwyciężyć w oparciu o własne zasoby. Tak więc, system ma podejmować takie działania, które będą zmierzały do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Jednakże pomoc społeczna jest selektywna, czyli nie jest adresowana do wszystkich osób i środowisk, a jedynie do osób, które nie są w stanie zaspokajać własnych potrzeb i nie potrafią rozwiązywać doświadczanych problemów społecznych lub do środowisk zaniebanych, o niskim kapitale społecznym. Zjawisko wielodzietności na terenie gminy jest widoczne mimo, iż jest mała liczba rodzin posiadających troje i powyżej trojga dzieci. W rodzinach tych często występują trudności finansowe np. z zakupem podręczników i pomocy szkolnych. Rodziny wielodzietne mogą liczyć na pomoc GOPS (poza zwyczajowymi świadczeniami, także dożywianie dzieci w szkołach) i placówek oświatowych (wyprawki, wypożyczenie podręczników, itp.).

Tabela nr 10 - Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2011 – 2013 z powodu ochrony macierzyństwa i wielodzietności

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2011 – 2013 z powodu ochrony macierzyństwa i wielodzietności			
Rok	2011	2012	2013
Liczba rodzin korzystających z pomocy	38	31	30
Liczba osób w rodzinach	177	155	149

5.9 Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.

Współczesne badania socjologiczne wskazują na różnorodne przeobrażenia rodziny, zarówno ze względu na jej rolę, jako podstawowej grupy odniesienia, jak i w pełnionych przez nią funkcjach. Wniosek, jaki wynika z tego typu badań jest zdecydowanie negatywny. Rodzina w swojej kondycji socjalnej, kulturowej, materialnej i moralnej jest odbiciem wszelkich zawirowań typowych dla kultury makrosoczeństwa.

Stwierdzeniem prawdziwym ale banalnym jest twierdzenie, że podstaw demokracji, poszanowania dla praw innego człowieka, kultury, moralności, postaw prospołecznych oraz inicjatywy jednostka ludzka uczy się w kręgu najbliższej rodziny. To przecież w tym środowisku przebiega proces socjalizacji i wychowania poprzez przekaz stereotypów i wzorów działań społecznych. Brak tak ukształtowanego w rodzinie wsparcia dla przemian tworzy zapory mentalne utrudniające ich akceptację. Rodzina objęta kryzysem nie postrzega wszelkich zmian zachodzących w jej otoczeniu społeczno – kulturowym. Proces transformacji będzie spostrzegała poprzez pryzmat zagrażającego jej bezrobocia realnego, utraty społecznych przywilejów oraz postępującego rozwarstwienia społecznego, czy też w kontekście trudnych wymagań indywidualnej aktywności społecznej, wymuszających nierzadko radykalne przeobrażenia własnej osobowości.

Rodzinie od zarania towarzyszyły zjawiska kryzysowe (przemoc fizyczna i psychiczna, alkoholizm, różne konflikty, etc.) Budziły one społeczne zaniepokojenie, jednakże sposoby zmierzające do ich zneutralizowania nigdy nie kwestionowały sensu istnienia rodziny, zwłaszcza w kwestii jej trwania jako podstawowej formy życia społecznego. Wzrost niepewności i niepokoju o przyszłość rodziny powoduje narastanie stanów nerwowości, zniechęcenia i stresów u członków rodziny. Destabilizuje to w sposób widoczny współżycie w rodzinie oraz przebieg procesu socjalizacji. Osłabia również poczucie bezpieczeństwa, które trwale niezaspokajane wiedzie do kształtowania się neurotycznej osobowości i postaw aspołecznych. Środowisko rodzinne, zamiast być optymalnym ze środowisk społecznych dla prawidłowego rozwoju osobowości, staje się środowiskiem stymulującym jednostki o cechach niedojrzałych, czy wręcz niepożądanych dla życia społecznego. Skoncentrowanie się dorosłych członków rodziny tylko na zaspokajaniu potrzeb podstawowych, biologicznych, a zaniedbywanie potrzeb psychicznych i poczucia bezpieczeństwa, prowadzi u dzieci do występowania trudności w kształtowaniu się umiejętności samorealizacji i samostereowności. Taka sytuacja sprzyja rozwojowi jednostek uzależnionych od warunków zewnętrznych. Niesie ze sobą szereg frustracji. Szczególnie w sytuacjach kryzysowych. Najbardziej niepożądaną jest frustracja egzystencjalna, czyli utrata wiary w sens życia.

5.10 Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Zasady udzielania pomocy integracyjnej dla osób posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą reguluje rozdział V ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą (Dz. U. Nr 45, poz. 366).

Pomoc integracyjna obejmuje:

- świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego, w wysokości od 446 zł do 1 175 zł miesięcznie na osobę (przy czym wysokość świadczeń jest uzależniona od indywidualnej sytuacji cudzoziemca i liczby osób w rodzinie, zaś wysokość świadczeń w drugim półroczu trwania programu integracyjnego jest nieco niższa niż w pierwszym);

- opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne określonej w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia specjalistyczne poradnictwo socjalne.

Pomocy integracyjnej udziela starosta - poprzez działające w jego imieniu powiatowe centrum pomocy rodzinie (dalej: PCPR) - właściwy ze względu na miejsce zamieszkania cudzoziemca.

Pomoc cudzoziemcom w procesie integracji jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanej przez powiat. Wsparcie udzielane jest maksymalnie na okres 12 miesięcy, przy czym cudzoziemiec, którego małżonek jest obywatelem polskim, nie ma prawa do otrzymania pomocy integracyjnej. W przypadku, gdy status uchodźcy/ ochronę uzupełniającą uzyskała osoba niepełnoletnia pozbawiona pieczy rodziców lub opiekuna prawnego, kierownik PCPR zawiadamia właściwy sąd opiekuńczy. Pomocy integracyjnej udziela się na wniosek cudzoziemca (który obejmuje również małoletnie dzieci i małżonka, którym udzielono status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą) złożony w terminie 60 dni od dnia uzyskania przez niego statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

W Gminie Legnickie Pole w latach 2011 - 2013 nie odnotowano przypadków udzielenia pomocy integracyjnej.

5.11 Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Osoby opuszczające zakłady karne mające trudności w integracji ze środowiskiem wymagają wsparcia w zakresie dostosowania się do nowych warunków życia. Nierzadko potrzebują pomocy materialnej, ale również poradnictwa, pracy socjalnej oraz terapeutycznej. Powyższa przesłanka stanowi uzupełnienie pomocy postpenitencjarnej. Osoba opuszczająca zakład karny stosownie do postanowień art. 43 ustawy Kodeks karny wykonawczy oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 03.01.2012r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz pomocy Postpenitencjarny otrzymuje wsparcie w różnorodnych formach- począwszy od pokrywania kosztów czasowego zakwaterowania, poprzez udzielenie schronienia w ośrodku dla bezdomnych, po udzielanie świadczeń pieniężnych na określony cel (przy czym świadczenia z tego tytułu mogą być przyznawane przez okres do 3 miesięcy po opuszczeniu zakładu karnego, a w szczególnych przypadkach do 6 miesięcy) czy pomocy w otrzymaniu dokumentu tożsamości, jeżeli skazany takiego dokumentu nie posiada. Stosownie do postanowień art. 166 § 1 k.k.w. organy pomocy społecznej winny udzielić niezbędnej pomocy skazanemu mającemu trudności w znalezieniu zatrudnienia, zakwaterowania oraz otrzymania niezbędnej pomocy lekarskiej.

Złożoność działań wobec takiej osoby będzie zależna od długości odbywania kary pozbawienia wolności. Im dłuższy wyrok pozbawienia wolności, tym trudniej będzie przystosować się do życia na wolności. W przypadku tej przesłanki wydaje się, że przyznawanie świadczeń pieniężnych powinno być ograniczone do minimum, natomiast w szerszym zakresie winny być stosowane inne formy pomocy, w tym szeroko rozumiana praca socjalna, jak również takie motywowanie, aby osoba ta znalazła zatrudnienie i w ten sposób pozyskiwała odpowiednie środki utrzymania. Warto podkreślić, że w omawianej przesłance kluczową rolę odgrywają trudności w przystosowaniu do życia, a zatem nie każda osoba opuszczająca zakład karny będzie spełniała tę przesłankę, a jedynie taka, w przypadku której, powyższe trudności wystąpią.

Tabela nr 12 - Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2011 –2013 z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2011 –2013 z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego			
Rok	2011	2012	2013
Liczba rodzin korzystających z pomocy	4	4	6
Liczba osób w rodzinach	4	4	13

5.12 Alkoholizm lub narkomania.

Uzależnienie od alkoholu i narkomanii należą do coraz powszechniejszych problemów otaczającej nas rzeczywistości i są problemami wielowymiarowymi, niezależnie od ogólnych skutków społecznych. Zażywanie środków psychoaktywnych wywołuje wiele różnych problemów rodzinnych, społecznych, a także zdrowotnych. Uzależnienia od alkoholu i narkotyków są niepokojącym zjawiskiem, które dotyczy wszystkich grup społecznych, bez względu na region, płeć, wiek, wykształcenie i status finansowy. Dlatego też alkoholizm lub narkomania są przesłankami wprowadzonymi do unormowań prawnych z zakresu pomocy społecznej. Przesłanki te w odbiorze społecznym budzą liczne zastrzeżenia i są z reguły niewłaściwie oceniane, lecz przez medycynę traktowane jak choroba. Jednak, żeby przesłanka ta została spełniona osoba ubiegająca się o świadczenie z pomocy społecznej lub członek jej rodziny powinien leczyć się w otwartej lub zamkniętej placówce służby zdrowia bądź w placówce prowadzonej przez stowarzyszenia lub związek wyznaniowy, a stopień uzależnienia musi ocenić lekarz. Odmowa podjęcia leczenia odwykowego stanowi podstawę do odmowy świadczenia z pomocy społecznej. Jednocześnie osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują małoletnich, uchylają się od pracy oraz zakłócają spokój i porządek publiczny kieruje się na badanie przez lekarza biegłego w celu oceny jego stopnia uzależnienia oraz wskazanie rodzaju zakładu leczniczego.

Uprawnienia do kierowania takich osób na badania posiada Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych właściwa dla miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której dotyczy problem.

Celem Komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

- a) podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych, w tym:
  - dokonywanie analiz potrzeb w tym zakresie, obsługa Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego, który funkcjonuje przy Urzędzie Gminy. Osoby mające problem alkoholowy oraz członkowie ich rodzin mogą otrzymać pomoc w zakresie leczenia uzależnień, psychoterapii, interwencji kryzysowej itp.)
- b) udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
  - przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcie terapią,
  - motywowanie i zobowiązywanie do podjęcia leczenia odwykowego,
  - kierowanie do biegłych w przedmiocie orzekania o uzależnieniu,
  - kierowanie spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
  - podejmowanie działań zmierzających zapobieganiu przemocy w rodzinie,
  - kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów instytucji świadczących usługi specjalistyczne,
  - inicjowanie działań zmierzających do animacji i aktywizacji środowiska lokalnego wnieśieniu pomocy osobom z problemem alkoholowym i problemem przemocy,
  - inicjowanie i organizacja szkoleń, debat i konferencji w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
  - organizowanie pomocy dzieciom ze środowisk zagrożonych marginalizacją, ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych.
- c) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy:
  - inicjowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
  - inicjowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej,
  - podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym ze szczególnym naciskiem na promocję zdrowego stylu życia, kierowanych do dzieci i młodzieży oraz rodziców,
  - organizacja lokalnych imprez profilaktycznych (popularno-naukowych, sportowych,
- d) podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu:
  - prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
  - podejmowanie działań wobec firm prowadzących reklamę napojów alkoholowych w sposób niezgodny z przepisami,
  - podejmowanie działań informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do kierowców pojazdów mechanicznych,
  - prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż,

Do zadań GKRPA należy również przygotowanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jego koordynacja oraz czuwanie nad jego wykonaniem:

- a) współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie;
- b) organizacja i współorganizacja, a także współfinansowanie szkoleń, debat, konferencji i imprez profilaktycznych,
- c) opiniowanie działalności i aktów prawnych w zakresie problemów uzależnień i przemocy,
- d) prowadzenie działań o charakterze interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania i usuwania skutków problemów uzależnień i przemocy.

Problem nadużywania alkoholu dotyczy znacznej liczby osób z terenu gminy. Osoby te nie chętnie podejmują leczenie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej monitoruje zjawiska związane z uzależnieniem – przygotowuje wywiady środowiskowe, zawiera kontrakty socjalne, udziela pomocy materialnej, informuje o możliwości korzystania z pomocy psychospołecznej, prawnej oraz terapeuty uzależnień, a także kieruje wnioski do GKRPA o zastosowanie leczenia lub terapii.

W wyniku pracy socjalnej prowadzonej przez pracowników GOPS wzrosła liczba osób, które podjęły terapię uzależnienia. Osoby te oraz ich rodziny mogą liczyć na pomoc finansową lub rzeczową tj. na dojazdy na terapię, zakup leków i żywności.

5.13 Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa.

Przez zdarzenie losowe należy rozumieć każde zdarzenie, które nie będzie następstwem naturalnego przebiegu wydarzeń. Pojęcie to sprowadza się do tego, że wydarzyło się coś co nie było przewidziane. Do takich sytuacji zaliczyć można np. powódź, pożar, zniszczenie domu, śmierć jedyne go żywiciela rodziny. Z uwagi na fakt, że w takich sytuacjach osoba lub rodzina nie jest w stanie samodzielnie zaspokoić najniezbędniejszych potrzeb wówczas powstaje sytuacja kryzysowa. Zaistnienie zdarzenia losowego i wystąpienie sytuacji kryzysowej jest przesłanką do udzielenia pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu udziela pomocy głównie w przypadkach związanych ze zniszczeniami spowodowanymi zdarzeniami losowymi takimi jak: powódź oraz inne szkody spowodowane zjawiskami atmosferycznymi. Rodzinom i osobom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oprócz zasiłków celowych udziela się pomocy rzeczowej np. zakup posiłków, środków czystości, odzieży, pomocy prawnej i psychologicznej.

6. Sytuacja osób starszych na terenie Gminy Legnickie Pole.

Podjęcie tematu problemów osób starszych jest uzasadnione, ponieważ starzenie się społeczeństwa ma decydujący wpływ na poziom życia ludzi starszych i ich postrzeganie przez pozostałe grupy społeczne. Prognozy demograficzne wskazują, że w kolejnych latach procent osób w starszym wieku w całej populacji będzie systematycznie wzrastać.

Zmiany związane z wiekiem prowadzą do ograniczenia samodzielności, utraty poczucia bezpieczeństwa i wynikającej z niej niemożności podejmowania samodzielnych decyzji. Zawęża się własny horyzont patrzenia na świat, zmniejsza się sprawność intelektualna. Osoby starsze mają utrudniony dostęp do rehabilitacji i opieki zdrowotnej, problemy materialne oraz brak możliwości zagospodarowania wolnego czasu.

Do najważniejszych problemów społecznych ludzi w podeszłym wieku można zaliczyć: samotność, przewlekłą chorobę, niepełnosprawność, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności.

Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Coraz więcej osób starszych tworzy jednoosobowe gospodarstwa domowe, a jeśli już mieszkają razem z dziećmi, to przede wszystkim ich świadczenia emerytalne stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodzin wielopokoleniowych.

Osoby starsze zamieszkujące na terenie Gminy Legnickie Pole mogą korzystać z różnych form wsparcia, w tym między innymi:

- usług opiekuńczych,
- pomocy materialnej,
- pomocy rzeczowej,
- pomocy specjalistycznej (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej).

Starość jest okresem trudnym, człowiek musi zostać do niej odpowiednio przygotowany.

7. Przemoc w rodzinie – zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 6 § 2 określa zadania gminy w tym zakresie. Należą do nich:

- 1) opracowanie i realizowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

7.1 Zespół Interdyscyplinarny.

Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. z 2005 nr 180 poz. 1493 z późniejszymi zmianami) o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie gminy podejmują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespołach interdyscyplinarnych.

Zespół Interdyscyplinarny w Legnickim Polu zajmuje się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Legnickie Pole. Zespół Interdyscyplinarny w Legnickim Polu został powołany przez Wójta Gminy Legnickie Pole w dniu 12 marca 2012r.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Legnickim Polu wchodzi przedstawiciele: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu, Zespołu Szkół w Legnickim Polu, Komendy Policji w Legnicy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Legnickim Polu, Sądu Rejonowego w Legnicy, a także przedstawiciele Gminnej Przychodni Zdrowia w Legnickim Polu.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz według Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Legnickie Pole na lata 2012 - 2016 zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie działań w/w podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie,
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach może tworzyć grupy robocze, w których skład wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, Oświaty, ochrony zdrowia. W skład grup roboczych mogą również wchodzić kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań grup roboczych należy przede wszystkim:

- 1) Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie.
- 2) Monitorowanie sytuacji rodziny, w których istnieje zagrożenie występowania przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy.
- 3) Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

8. Podsumowanie sytuacji społecznej w Gminie Legnickie Pole.

Z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Legnickie Pole na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu, wynika że głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej są (dane za rok 2013):

- 1) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 151 rodzin,
- 2) bezrobocie – 82 rodziny,
- 3) niepełnosprawność – 77 rodzin,
- 4) długotrwała lub ciężka choroba – 22 rodzin,
- 5) ubóstwo – 21 rodzin.

Z bezpłatnych posiłków w szkołach w 2013 roku korzystało 113 dzieci z rodzin spełniających kryteria dochodowe,

Na terenie gminy od roku 2010 obserwowany jest znaczny spadek ilości osób będących beneficjentami pomocy społecznej. Sytuacja ta wiąże się z prowadzoną systematycznie pracą socjalną ukierunkowaną na rozwiązywanie problemów klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu. Zorganizowanie robót publicznych uaktywniło część osób bezrobotnych, ułatwiając przełamanie barier utrudniających podjęcie zatrudnienia. Ponadto zwiększyła się ilość zakładów pracy na terenie gminy.

Przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu realizowane są liczne projekty socjalne mające na celu wsparcie i aktywizowanie rodzin marginalizowanych, zidentyfikowanie barier stojących przed osobami zagrożonymi trwałym wykluczeniem społecznym a także znalezienie narzędzi i metod, które przyczynią się do poprawy ich sytuacji i przełamania barier utrudniających zatrudnienie, planowanie aktywizacji zawodowej dla osób bezrobotnych, uświadomienie uczestnikom ich umiejętności, wiedzy i predyspozycji.

Rozdział II

1. Analiza SWOT

Analiza SWOT na poziomie ogólnym jest procedurą analityczną pozwalającą na gromadzenie i porządkowanie danych oraz przejrzystą ich prezentację. Na potrzeby stworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Analizę SWOT potraktowano jako narzędzie analizy strategicznej służące do określania najlepszych kierunków rozwoju Gminy Legnickie Pole. Metoda ta opiera się na zestawieniu zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań Gminy Legnickie Pole uwzględniając wszystkie struktury zarządcze i organizacje pozarządowe, jak również współpracę między tymi organizacjami. Analiza ta pozwala również określić szanse i zagrożenia, jakie tkwią w wiejskim środowisku, a objawiają się pod postacią procesów i zjawisk społecznych.

Identyfikacja czynników, które mogą wpływać na funkcjonowanie Gminy Legnickie Pole określono według schematu Analizy SWOT w czterech grupach:

- S – Strengths - Mocne strony (Wewnętrzne – pozytywne). Identyfikacja mocnych stron wynika ze znajomości przedmiotu analizy. Przedstawienie pozytywnych zasobów, wszystko to co stanowi atut, przewagę czy zaletę Gminy Legnickie Pole
- W – Weaknesses - Słabe strony (wewnętrzne – negatywne). Są to negatywne zjawiska wpływające na ograniczenie szans rozwojowych Gminy, na które można mieć wpływ. Wszystko to co stanowi słabość, barierę, czy wadę analizowanych aspektów funkcjonowania Gminy Legnickie Pole.
- – Opportunities - Szanse (zewnętrzne – pozytywne). Należy znaleźć w otoczeniu kluczowe czynniki, które pozwolą na utrzymanie pozycji lub jej ekspansję, a jednocześnie osłabiają zagrożenia. Szanse mają pozytywny wpływ na rozwój i pokonanie barier płynących z otoczenia.

GINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

- T – Threats – Zagrożenia (Zewnętrzne – negatywne).
To kluczowe czynniki, które mają negatywny wpływ przede wszystkim na utrzymanie pozycji, jak również na perspektywy rozwoju społecznego i gospodarczego Gminy Legnickie Pole. Skuteczna ich identyfikacja jest podstawą opracowania prawidłowej strategii. Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie sił i słabości Gminy Legnickie Pole w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabość to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szansa to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

Gospodarka, Infrastruktura, Oświata, Turystyka, Sport	
Mocne strony <ul style="list-style-type: none"> ✓ korzystne położenie gminy Legnickie Pole – wydzielone sfery pod rozwój przemysłu, ✓ potencjał budowlany – intensywny rozwój budownictwa jednorodzinnego w gminie, ✓ dobrze rozwinięta baza sportowa – hala sportowa, obiekty sportowe w mniejszych miejscowościach ✓ większe zainteresowanie mieszkańców gminy w inicjatywach społecznych, ✓ koła zainteresowań organizowane dla dzieci i młodzieży przedszkolnej i szkolnej, 	Słabe strony <ul style="list-style-type: none"> ✓ słabo rozwinięta turystyka, ✓ duża liczba bezrobotnych absolwentów szkół, ✓ brak bazy mieszkań socjalnych i komunalnych, ✓ zły stan techniczny części ulic,
Szanse <ul style="list-style-type: none"> ✓ dostęp samorządu do funduszków unijnych, ✓ wolne tereny inwestycyjne na terenie gminy, ✓ współpraca z samorządami krajowymi i zagranicznymi, ✓ dostęp dla organizacji samorządowych i pozarządowych do kapitału i środków ze źródeł krajowych i zagranicznych. 	Zagrożenia <ul style="list-style-type: none"> ✓ migracja ludzi młodych do większych miast, ✓ narastające dysproporcje w poziomie nauczania i edukacji społeczeństwa

Środowisko społeczne	
Mocne strony <ul style="list-style-type: none"> ✓ wysoki potencjał ludnościowy wynikający z migracji do gminy ludności napływającej, ✓ duża ilość osób w wieku produkcyjnym, ✓ działanie i zaangażowanie władz lokalnych w zakresie pozyskiwania środków finansowych krajowych i zagranicznych, ✓ duża ilość ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym zajęcia sportowe, artystyczne oraz wiejskie świetlice środowiskowe 	Słabe strony <ul style="list-style-type: none"> ✓ stale utrzymująca się na dość wysokim poziomie liczba osób długotrwale bezrobotnych ✓ efekt starzenia się społeczeństwa o skali ogólnokrajowej
Szanse	Zagrożenia

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozwijający się sektor organizacji pozarządowych, ✓ zmiany prawa dające większe możliwości działania samorządom i obywatelom na szczeblu lokalnym, ✓ ogólnopolska tendencja do zwiększania poziomu aktywizacji zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy, ✓ możliwość pozyskiwania i wykorzystania przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe środków zewnętrznych na realizację programów rozwiązywania problemów społecznych, ✓ podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń zdrowia, co może mieć wpływ na zmniejszenie stopnia zachorowalności i umieralności ze względu na choroby cywilizacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ pogłębianie się zjawiska starzenia się społeczności, ✓ pogłębiające się zróżnicowania poziomu życia i zamożności społeczeństwa, ✓ wzrost zagrożenia rozwojem zjawisk patologicznych – szczególnie narażeni są ludzie młodzi oraz dzieci.
--	--

Pomoc społeczna

Kwestia osób uzależnionych	
Mocne strony <ul style="list-style-type: none"> ✓ działanie Punktu Informacyjno Konsultacyjnego, w którym osoby uzależnione mogą korzystać z porad specjalistów, ✓ dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, ✓ wspieranie instytucji i organizacji zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, ✓ opracowanie, finansowanie i wdrażanie gminnych programów profilaktycznych ✓ organizacja i współorganizacja imprez propagujących zdrowy styl życia, 	Słabe strony <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak bazy leczenia odwykowego w tym miejsc pobytu ofiar przemocy, ✓ brak chęci włączenia się społeczeństwa lokalnego w działalność pomocą środowiska lokalnego.
Szanse <ul style="list-style-type: none"> ✓ organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń dla policjantów i pracowników socjalnych oraz przedstawicieli Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na temat programów interwencji wobec przemocy domowej i współpracy służb publicznych, ✓ problem uzależnienia traktowany jako 	Zagrożenia <ul style="list-style-type: none"> ✓ biurokracja przy pozyskiwaniu środków pomocowych, ✓ dostęp młodzieży i dzieci do alkoholu ✓ niewystarczająca możliwość sprostania potrzebom w zakresie uzyskiwania

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

<ul style="list-style-type: none"> ✓ problem społeczny, ✓ inicjowanie działań zmierzających do animacji i aktywizacji środowiska lokalnego w niesienie pomocy osobom z problemem alkoholowym i problemem przemocy 	<p>pomocy w dziedzinie uzależnień,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ oznaki bezsilności i bezradności w społeczeństwie lokalnym.
---	--

Kwestia osób bezrobotnych	
<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości, ✓ tendencja spadkowa stopy bezrobocia, ✓ podnoszenie kwalifikacji przez osoby długotrwale bezrobotne, ✓ działanie i zaangażowanie władz lokalnych w pozyskiwanie środków finansowych w zakresie aktywizowania zawodowego osób bezrobotnych, ✓ współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji osób bezrobotnych 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ występujące długotrwałe bezrobocie, ✓ brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań pomocy społecznej na rzecz walki z bezrobociem ✓ zjawisko osłabienia instytucji rodziny w społeczności dotkniętej długotrwałym bezrobociem ✓ niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych.
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozwój programów i funduszy Unii Europejskiej pomocnych w tworzeniu nowych miejsc pracy ✓ współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów długotrwale bezrobotnych, ✓ możliwość współpracy w ramach organizacji szkoleń i warsztatów aktywizujących i przekwalifikowujących osoby długotrwale bezrobotne oraz zagrożone wykluczeniem ze względu na bezrobocie ✓ wzrost ilości miejsc pracy wynikających z ożywienia gospodarczego 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak adekwatnych rozwiązań do potrzeb osób bezrobotnych, rozwiązywania problemów w zakresie rozwoju rynku pracy i niwelowania negatywnych skutków bezrobocia, ✓ zjawisko dziedziczenia bezrobocia, ✓ niekorzystne tendencje na rynku pracy związane z odpływem wykształconych mieszkańców poza teren gminy, ✓ zjawisko zatrudnienia nielegalnego tzw. „Praca na czarno” . ✓ utrudniony dostęp do kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich.

Kwestia dzieci i młodzieży oraz rodziny	
<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ aktywna działalność pracowników służb 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak wystarczających

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

<p>społecznych na rzecz pomocy dzieciom, młodzieży oraz rodzinom,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zabezpieczenie dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, ✓ wspieranie organizacji pozarządowych, szkół, grup nieformalnych oraz innych instytucji w działaniach na rzecz dzieci, młodzieży oraz rodzin, ✓ działanie wiejskich świetlic, w których organizowane są zajęcia kulturalno – rozrywkowe dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z szkołami i innymi instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży oraz rodziny, ✓ prowadzenie działań zapobiegającym ✓ dysfunkcjom oraz patologiom rodziny, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, 	<p>środków krajowych na realizację zadań pomocy społecznej niewystarczające warunki do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej.</p>
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ wzmocnienie współpracy z organizacjami, fundacjami, kościołami o zasięgu lokalnym i krajowym udzielającymi wsparcia dzieciom i młodzieży, ✓ działania profilaktyczne jako metoda kształtowania postaw zapobiegających kryzysom w rodzinie, ✓ promowanie wspólnotowych i samopomocowych form wspierania rodziny (aktywizacja środowiska lokalnego), ✓ promowanie rodziny jako wartości w kształtowaniu osobowości każdego człowieka, ✓ współpraca między szkoła a rodziną, ✓ programy profilaktyczne w szkołach, 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zbyt małe środki krajowe, przeznaczone na opiekę nad dzieckiem i rodziną. ✓ zagrożenia funkcjonowania rodziny: rozpad więzi rodzinnych, uzależnienia, bezrobocie, przemoc w rodzinie itp. ✓ niewielkie znaczenie organizacji pozarządowych w pracy na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży.

Kwestia osób niepełnosprawnych	
<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z innymi instytucjami, chęć pomocy z ich strony, ✓ współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, ✓ upowszechnianie w środowisku lokalnym pozytywnych wzorów, postaw filantropijnych i charytatywnych, ✓ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ bariery architektoniczne, ✓ brak ofert z bazą rehabilitacyjną, ✓ brak rozwiązań krajowych odnośnie opieki nad dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną, ✓ brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych w skali

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

	całego kraju
Szanse <ul style="list-style-type: none"> ✓ likwidowanie barier architektonicznych, ✓ standaryzacja usług socjalnych dla osób niepełnosprawnych, ✓ możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych, ✓ możliwość pozyskiwania środków z Unii Europejskiej oraz innych środków pozabudżetowych, 	Zagrożenia <ul style="list-style-type: none"> ✓ izolacja osób niepełnosprawnych od społeczeństwa, ✓ brak działań w zakresie upowszechniania problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,

Kwestia osób starszych	
Mocne strony <ul style="list-style-type: none"> ✓ dostateczny dostęp do jednostek pomocy społecznej dla osób starszych, ✓ organizacja pomocy dla osób starszych w formie usług opiekuńczych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ✓ kadra pomocy społecznej posiada ✓ profesjonalne przygotowanie w świadczeniu pomocy osobom starszym, ✓ państwo oferuje różnorodne formy wsparcia dla osób starszych, 	Słabe strony <ul style="list-style-type: none"> ✓ nieświadomość ludzi na temat funkcjonowania instytucji pomocowych, ✓ bariery architektoniczne, ✓ brak dostępności do domów pomocy społecznej typu: Dom Pobytu Dziennego, Domu Pomocy Społecznej, hospicja, pensjonaty dla osób starszych, mieszkania chronione, ✓ wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym, ✓ brak wystarczających środków na realizację zadań pomocy społecznej związanych z osobami starszymi, rozwiązania krajowe
Szanse <ul style="list-style-type: none"> ✓ organizowanie i współorganizowanie akcji profilaktycznych, ✓ przeciwdziałanie patologiom społecznym związanych z okresem starości. 	Zagrożenia <ul style="list-style-type: none"> ✓ efekt starzejącego się społeczeństwa, ✓ trudna sytuacja finansowa osób starszych, ✓ zbyt mało szkoleń dla kardy realizującej zadania dla osób starszych.

Kwestia osób bezdomnych

DL

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ profesjonalna karda pomocy społecznej, ✓ podejmowanie działań zapobiegawczych bezdomności, ✓ informowanie osób bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy, ✓ współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z innymi instytucjami i stowarzyszeniami w zakresie przeciwdziałania bezdomności i pomocy osobom bezdomnym, ✓ brak występowania problemu bezdomności na terenie gminy, występowanie pojedynczych przypadków osób bezdomnych. 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zbyt mała liczba kadry pomocy społecznej, ✓ zbyt mała liczba organizacji, które mają wspierać osoby bezdomne, ✓ niewystarczająca ilość placówek noclegowych dla osób bezdomnych na terenie województwa.
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ współpraca organizacji rządowych, pozarządowych, samorządowych oraz organizacji kościelnych, ✓ dostrzeżenie problemów osób bezdomnych na poziomie ogólnokrajowym, ✓ pomoc i wsparcie samorządu, ✓ dostęp do programów rządowych przeciwdziałających bezdomności. 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak społecznej akceptacji dla osób bezdomnych, ✓ brak wiedzy i świadomości wśród społeczności o problemie bezdomności, ✓ istnienie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych na terenie kraju.

Kwestia rozwoju kadr i służb pomocy społecznej	
<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ wysoki poziom kwalifikacji kadr systemu instytucjonalnego gminy, a przede wszystkim instytucji realizujących cele polityki społecznej, ✓ umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych przeznaczonych na inicjatywy społeczne, w tym środki unijne, ✓ dobra współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego a instytucjami pomocy społecznej ✓ wsparcie władz lokalnych w działaniach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zbyt duża ilość zadań i obowiązków przypisywanych pracownikom socjalnym, ✓ niewystarczająca liczba pracowników realizujących zadania pomocy społecznej.
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ szkolenia i kursy z zakresu nowych metod i technik pracy w pomocy społecznej, ✓ konferencje, warsztaty, wymiany międzynarodowe jednostek samorządu terytorialnego różnych form i szczebli, a także organizacji pozarządowych, ✓ realizowanie wspólnych projektów i programów z zakresu polityki społecznej podejmowanych przez partnerów lokalnych, 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ trudności w współpracy z innymi jednostkami pomocy społecznej czy prowadzonymi przez inne podmioty, ✓ niewystarczająca ilość środków na finansowanie zadań pomocy

<ul style="list-style-type: none"> ✓ opracowanie, promocja i realizacja nowatorskich rozwiązań z zakresu polityki społecznej w obszarze lokalnym i regionalnym, ✓ działania mające na celu przełamanie stereotypowego podejścia do rozwiązywania problemów społecznych. 	społecznej.
---	-------------

2. Misja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Legnickie Pole

Misja to określenie działań podejmowanych przez władze lokalne, samorząd, instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe wraz ze wszystkimi mieszkańcami Gminy Legnickie Pole. Działania te zmierzają do optymalnego rozwoju gminy. Analiza dotychczasowego rozwoju gminy, ocena uwarunkowań zewnętrznych oraz przeprowadzone konsultacje społeczne z mieszkańcami gminy wskazują na potrzebę sformułowania następujących misji, które precyzują kierunki rozwoju:

Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia zapewniającego godne warunki do życia i rozwoju mieszkańców Gminy a w sferze zawodowej, ekonomicznej i społecznej poprzez przeciwdziałanie uzależnieniom, bezrobociu oraz zjawisku ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Podejmowanie długotrwałych, zintegrowanych działań rozwojowych w sferze społecznej i wdrażania rozwiązań systemowych, programów lokalnych oraz korzystanie z programów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego.

Stworzenie odpowiednich warunków i poziomu życia mieszkańcom Gminy to kluczowe zadanie władz Gminy. Poprawa warunków życia społeczności lokalnej polegać ma nie tylko na pomocy materialnej, ale przede wszystkim w dużej mierze na stworzeniu możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Bardzo ważnym aspektem misji Gminy są działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w szczególności dzieci i młodzieży.

Diagnoza i analiza sytuacji Gminy wraz z przeprowadzonymi badaniami ankietowymi i konsultacjami z mieszkańcami gminy, pozwoliły na wyodrębnienie czterech obszarów działania.

- I. Bezrobocie i rynek pracy
- II. Przeciwdziałanie rozwojowi uzależnień i przemocy domowej
- III. Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego
- IV. Rozwój aktywnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Rozdział III

1. Plan działań strategicznych na lata 2014 – 2020

Obszar I. Bezrobocie i rynek pracy

Cel strategiczny 1: Rozwój spójnego systemu wspierającego aktywność zawodową mieszkańców gminy Legnickie Pole.

Cel operacyjny 1: Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska tzw. „etatowych bezrobotnych”

Zadania do realizacji

1. Wsparcie osób bezrobotnych w procesie zmiany (uzyskaniu dodatkowych kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez organizowanie szkoleń).

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba zorganizowanych szkoleń dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy
- 2) liczba osób bezrobotnych, które wzięły udział w szkoleniach

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Powiatowy Urząd Pracy
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 3) środki krajowe
- 4) środki UE

2.Organizowanie akcji promujących aktywność zawodową

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba zorganizowanych akcji
- 2) liczba zorganizowanych spotkań, seminariów, konferencji, plakatów itp.

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Powiatowy Urząd Pracy .

3.Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych).

Wskaźnik ewaluacji:

- 1) liczba zastosowanych instrumentów i narzędzi aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych)
- 2) liczba osób objętych oddziaływaniem

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Powiatowy Urząd Pracy

4.Podejmowanie współpracy w zakresie upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, usłudze pośrednictwa pracy.

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba zawartych porozumień/umów o współpracy

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Powiatowy Urząd Pracy
- 3) organizacje pozarządowe, fundacje

5.Udzielanie wsparcia finansowego

Wskaźnik ewaluacji:

- 1) liczba osób objętych oddziaływaniem
- 2) wysokość udzielonej pomocy finansowej

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) organizacje pozarządowe

Cel strategiczny 2. Rozwój spójnego systemu wspierającego aktywność zawodową mieszkańców Gminy Legnickie Pole.

Cel operacyjny 2. Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska tzw. „etatowych bezrobotnych”

Zadania do realizacji

1. Promocja przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba osób, które otrzymały jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Powiatowy Urząd Pracy
- 2) Gminne jednostki organizacyjne

2. Zatrudnianie na staże zawodowe

Wskaźnik ewaluacji:

- 1) liczba osób skierowanych na staż zawodowy
- 2) liczba zawartych umów o podjęcie stażu zawodowego

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Powiatowy Urząd Pracy

3. Podejmowanie współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy (poprzez kontrakt typu B, prace społecznie - użyteczne) na rzecz osób bezrobotnych

Wskaźnik ewaluacji:

- 1) liczba zawartych porozumień pomiędzy GOPS a PUP
- 2) liczba osób objęta wsparciem w ramach zawartych porozumień

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Powiatowy Urząd Pracy

Obszar II. Przeciwdziałanie rozwojowi uzależnień i przemocy domowej

Cel strategiczny 1. Kształtowanie postaw sprzyjających przeciwdziałaniu rozwojowi uzależnień i przemocy domowej

Cel operacyjny 1. Zapobieganie uzależnieniom i stosowaniu przemocy w rodzinie oraz minimalizowanie skutków występowania tych zjawisk.

Zadania do realizacji

1. Prowadzenie działalności w zakresie profilaktyki uzależnień dla dzieci i dorosłych

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba osób uczestniczących w spotkaniach, warsztatach edukacyjnych
- 2) liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne
- 3) liczba podjętych działań

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 3) Policja
- 4) Przychodnia zdrowia

2. Zaostrzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba wykonanych kontroli
- 2) liczba podmiotów, w których zauważono/zgłoszono przekroczenia uprawnień dot. sprzedaży alkoholu

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Policja

2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych

Wskaźnik ewaluacji:

- 1) liczba osób korzystających z oferowanej pomocy
- 2) liczba podmiotów udzielających wsparcia

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 2) punkty konsultacyjne ds. uzależnień
- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

4. Rozszerzenie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego wspierającego w rozwiązywaniu problemów na rzecz dziecka i rodziny.

Wskaźnik ewaluacji :

- 1) liczba posiedzeń zespołów
- 2) liczba posiedzeń grup roboczych

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Placówki oświatowe
- 3) Policja
- 4) Kuratorzy sądowi

Cel strategiczny 2. Kształtowanie postaw sprzyjających przeciwdziałaniu rozwojowi uzależnień i przemocy domowej

Cel operacyjny 2. Objęcie ofiar i sprawców przemocy domowej funkcjonującym systemem pomocy społecznej

Zadania do realizacji

1. Organizowanie wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, itp.) dla ofiar i sprawców przemocy

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba osób objętych oddziaływaniem
- 2) liczba placówek i/lub osób zaangażowanych do udzielenia wsparcia ofiarom i sprawcom przemocy

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

2. Kontynuacja monitoringu przebiegu zmian w rodzinach obciążonych problemami przemocy

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba wykonanych wywiadów środowiskowych w ramach działań monitoringowych

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Policja

3. Upowszechnianie dobrych wzorców rodziny

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba spotkań
- 2) liczba osób, które wzięły udział w spotkaniu

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Policja
- 3) placówki oświatowe

4. Stosowanie procedury „niebieskiej karty”

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba osób objętych oddziaływaniem

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Policja
- 3) placówki oświatowe
- 4) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 5) Służba Zdrowia

Obszar III. Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego

Cel strategiczny 1. Aktywizacja i integracja osób ubogich oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel operacyjny 1. Przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa jako podstawowego czynnika przyczyniającego się do wykluczenia społecznego

Zadania do realizacji

1. Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodziną ubogim zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, uchwałami rady gminy itp.

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba osób/rodzin objętych pomocą

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

2. Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem

Wskaźnik ewaluacji

- 1) - liczba osób/rodzin objętych pomocą

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

3. Rozwijanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb rodzin ubogich a w szczególności dzieci z tych rodzin – dożywianie w szkołach, żywność z programu PEAD (żywność uniјna), wypoczynek wakacyjny itp.

Wskaźnik ewaluacji

- 1) - liczba osób/rodzin korzystających z pomocy
- 2) - ilość udzielonej pomocy

Realizatorzy i partnerzy

- 1) Urząd Gminy
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 3) jednostki oświatowe

Obszar IV. Rozwój aktywnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną

Cel strategiczny 1. Kształtowanie postaw prospołecznych oraz wzmacnianie wsparcia dla rodziny.

Cel operacyjny 1. Usprawnianie funkcjonowania systemu rodzinnego

Zadania do realizacji

1. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych dla rodziców i opiekunów borykających się z problemami wychowawczymi i opiekuńczymi. *Wskaźnik ewaluacji*

- 1) liczba zorganizowanych grup
- 2) liczba osób objętych oddziaływaniem

Realizatorzy i partnerzy

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

2. Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego wspierającego w rozwiązywaniu problemów na rzecz dziecka i rodziny.

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba posiedzeń Zespołu
- 2) liczba osób objętych oddziaływaniem

Realizatorzy i partnerzy

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Kuratorzy Rodzinni i społeczni
- 3) psychologowie i pedagodzy szkolni
- 4) dzielnicowi
- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

3. Tworzenie programów i kampanii społecznych podnoszących kompetencje opiekuńczo – wychowawcze rodziców

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba utworzonych programów
- 2) liczba osób objętych programem

Realizatorzy i partnerzy

- 1) Placówki oświatowe,
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

4. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba dzieci i młodzieży objętych oddziaływaniem

Realizatorzy i partnerzy

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) placówki oświatowe

5. Pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny.

Wskaźnik ewaluacji

- 1) liczba rodzin objętych oddziaływaniem
- 2) liczba asystentów rodziny

Realizatorzy i partnerzy

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Rozdział IV

Podsumowanie.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Legnickie Pole na lata 2014-2020 nakreśla długofalowe działania zmierzające do osiągnięcia celu strategicznego, którym jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych życiowych sytuacji, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele i zadania z ich realizacją.

SPIS TREŚCI

Wstęp	1
ROZDZIAŁ I	2
1. Charakterystyka Gminy Legnickie Pole	2
2. Sytuacja demograficzna Gminy	4
3. Rynek pracy i bezrobocie	5
4. Pomoc społeczna	6
5. Obszary problemów objęte pracą socjalną zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej	11
5.1 Ubóstwo	11
5.2 Sieroctwo	12
5.3 Bezdomność	13
5.4 Bezrobocie	14
5.5 Niepełnosprawność	16
5.6 Długotrwała lub ciężka choroba	17
5.7 Przemoc w rodzinie	18
5.8 Ochrona macierzyństwa lub wielodzietność	19
5.9 Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	20
5.10 Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	21
5.11 Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	21
5.12 Alkoholizm lub narkomania	22
5.13 Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	24
6. Sytuacja osób starszych na terenie Gminy Legnickie Pole	24
7. Przemoc w rodzinie – zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.....	25
7.1 Zespół Interdyscyplinarny	25
8. Podsumowanie sytuacji społecznej w Gminie Legnickie Pole	26
ROZDZIAŁ II	26
1. Analiza SWOT	26
2. Misja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Legnickie Pole	33
ROZDZIAŁ III	33
1. Plan działań strategicznych na lata 2014 – 2020	33
ROZDZIAŁ IV	38
Podsumowanie	38